

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Olomouc 2013

Kateřina Horáková

**Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra sociologie, andragogiky a kulturní
antropologie**

Bakalářská práce

**Rozvojová spolupráce Olomouckého kraje
a Autonomní oblasti Vojvodina
(Projekty v letech 2003 - 2012)**

Autorka práce:
Kateřina Horáková

Vedoucí práce:
Mgr. Andrea Preissová Krejčí, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem uvedenou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Andrei Preissové Krejčí, Ph.D. s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci

dne

.....

.....

Kateřina Horáková

Na tomto místě bych chtěla poděkovat svojí rodině, vedoucí své práce Mgr. Andree Preissové Krejčí, Ph.D. za podporu a trpělivost při její realizaci. Dále bych ráda poděkovala Martinu Hovadíkovi za anglický překlad dotazníku.

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřena na popis projektů Olomouckého kraje, které uskutečnil ve spolupráci s Autonomní oblastí Vojvodina. Jelikož na toto téma nebylo obecně zpracovaných mnoho publikací. Čerpala jsem hlavně z materiálů, které mi byly poskytnuty Olomouckým krajem.

Hlavním cílem této práce je popsat jednotlivé projekty realizované v letech 2003 – 2012. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první části se zaměřuji na důležité pojmy, obecné informace a na jednotlivé projekty a ve druhé části, praktické, který tvoří dotazníky, kde zjišťuji detaily spolupráce spojených s projekty a přidruženými informacemi.

Klíčová slova

Autonomní oblast Vojvodina

Česká menšina

Projekty Olomouckého kraje

Dotazník

Annotation

This thesis is focused on the description of the projects Olomouc Region, which was held in cooperation with the autonomous region of Vojvodina. Since this topic has generally worked many publications. I drew mainly from materials that were provided to me Olomouc.

The main objective of this paper is to describe individual projects implemented in the period 2003 - 2012. The work is divided into theoretical and practical parts. The first part focuses on the important concepts and general information on individual projects and in the second, practical, consisting of questionnaires, where I find details of cooperation on projects and associated information.

Key words

The autonomous region of Vojvodina

Czech minority

Projects Olomouc Region

questionnaire

Obsah

Úvod a cíl práce.....	9
1 Důležité pojmy.....	10
1.1. Etnická menšina.....	10
1.2. Rozvoj.....	11
1.3. Rozvojová země.....	11
1.4. Rozvojová spolupráce.....	12
2 Příchod Čechů do Srbska.....	15
2.1. Krajané v Srbsku mají své organizace a spolky.....	16
3 Vojvodina.....	19
3.1. Ekonomika, věda, kultura, školství, doprava.....	20
4 Olomoucký kraj.....	22
5 Projekty Olomouckého kraje ve Vojvodině.....	23
5.1. Každoroční projekty.....	24
5.2. Kulatý stůl „Obchodní příležitosti a možnosti investic v Srbsku“.....	24
5.3. Server New Balkan.....	28
5.4. Dětské tábory.....	28
5.5. Projekty v jednotlivých letech.....	29
5.6. Rok 2008 – Budování kapacit místní správy, organizací občanské společnosti a soukromého sektoru AO Vojvodina.....	29
5.7. Rok 2009 – Vzdělávání a rozvoj v AO Vojvodina.....	30
5.8. Rok 2010 – Budování kapacit státní zprávy, samosprávy a neziskového sektoru AO Vojvodina v sociální oblasti.....	31
5.9. Rok 2011 – Známe se – Češi v AO Vojvodina.....	32
5.10. Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU.....	33
5.11. Navázání spolupráce na téma zdravotnictví – radiologie, výměna zkušeností v oblasti obnovy venkova, lázeňství a cestovního ruchu.....	35

5.12.	Rok 2012 – Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v Autonomní oblasti Vojvodina.....	36
5.13.	Autobus pro město Bela Crkva.....	37
5.14.	Budoucnost spolupráce Olomouckého kraje a AO Vojvodina.....	37
6	Cíl výzkumu.....	39
6.1.	Výzkumná metoda.....	39
6.2.	Hypotézy.....	40
6.3.	Sběr dat.....	41
7	Analytická část.....	41
7.1.	Tabulkové hodnoty.....	41
7.2.	Výsledky výzkumu.....	48
8	Závěr.....	50
9	Přílohy.....	51
10	Seznam použité literatury a jiných zdrojů.....	55

Úvod a cíl práce

Má bakalářská práce se zabývá spoluprací Olomouckého kraje a srbské Vojvodiny.

Na úvod jsem se rozhodla uvést důležité pojmy, které k tomuto tématu patří. Jakými jsou etnická menšina, rozvoj, rozvojová země a rozvojová spolupráce.

Poté se zaměřím na Autonomní oblast Vojvodinu obecně. To znamená – její oficiální název, etnické skupiny, které žijí na jejím území, na ekonomiku, dopravu atd. Ve velmi krátké kapitole se zmíním i o Olomouckém kraji.

Dále jsem se věnovala příchodu Čechů do Srbska a jejich současnosti. Popsala jsem krajanské spolky a organizace, které na území Srbska čeští krajané mají, a ve kterých působí. Zaměřila jsem se i na jejich činnost. Snaží se v nich udržovat tradice, zvyky, jazyk a nezapomenout na to, odkud pocházejí jejich předci.

Stěžejní část mojí práce se týká projektů, které Olomoucký kraj realizoval společně s Vojvodinou na jejím území. Z materiálů, které jsem obdržela jich bylo jedenáct. Olomoucký kraj i nadále plánuje spolupráci s AO Vojvodina, výhledově zatím do roku 2016. Ale tomuto se už ve své práci nevěnuji.

1 Důležité pojmy

1.1. Etnická menšina

Tento koncept svým pojetím mnohovýznamový a nejednoznačný nám slouží jako pomůcka, pokud chceme určit, kam patří námi zkoumané etnické společenství. Netýká se to však národů, které mají svá teritoria. V návaznosti na tuto skutečnost, můžeme etnické skupiny rozdělit do čtyř základních tříd a to:

Malá etnika – tento termín používáme pokud hodnotíme určitou společenskou situaci, skutečnost absence individuálního státního útvaru; např. Lužičtí Srbové, Baskové, Velšané atd.

Části státních národů – jedná se o skupinu, která žije na území jiného státu a ne ve své mateřské zemi; Maďaři v Rumunsku, Němci v Dánsku atd.

Etnická společenství – nepřítomnost nějakých znaků (standardizovaný jazyk,...), které se vyskytují u vyvinuvších národů; Židé mimo Izrael, Romové atd.

Specifické případy – vyjímky, stojící mezi etnografickou¹ a etnickou skupinou; Kašubové v Polsku. Může se však také jednat o sociální nebo sociální skupiny; Pomaci v Bulharsku.²

Co se týče samotné definice etnické menšiny, používá se jich mnoho. Není možné nalézt jednu jedinou a ideální. Naše šance by byla značně nereálná. Nejčastěji nalezneme tu od Francesca Capotortiho³ z roku 1977: „... skupina početně slabší než zbytek obyvatelstva státu, nacházející se v nedominantním postavení, jejíž příslušníci – coby občané daného státního útvaru – mají etnické, náboženské nebo jazykové rysy, kterými se odlišují od zbytku obyvatelstva, a vykazují, byť pouze implicitně, smysl pro sounáležitost zaměřený na uchování své kultury, tradic, náboženství nebo jazyka.“⁴

1

Etnografie byla původně věda zkoumající historii a popisem národů, etnik a ras. Dnes tohoto pojmu v kulturní a sociální antropologii užíváme k označení empirické fáze antropologického výzkumu, v jejímž průběhu antropologové v terénu provádí zúčastněné pozorování a sbírají, popisují a klasifikují etnografická data., SOUKUP Antropologie – teorie člověka a kultury, str. 690.

² Šatava, str. 31 – 32.

³ Francesco Capotorti – zvláštní spolupracovník Subkomise pro prevenci diskriminace a ochranu menšin při komisi za lidská práva OSN, Šatava, str. 32.

⁴ Šatava, str. 32.

1.2. Rozvoj

Rozvoj můžeme definovat obecně nebo v užším slova smyslu.

V obecném slova smyslu se jedná o pozitivní společenskou změnu. Z normativního pojetí jako *dobré změny*, nám plyne, že v každém kontextu a pojetí se definice bude lišit. Jinou použije například dobrovolník, jehož předmětem studia je rozvoj a odlišnou pak použije politik z rozvojové země.⁵ Ve druhém případě můžeme definovat jako „*pozitivní změnu v určité společnosti, která byla více či méně záměrně podnícena či způsobena v rámci daného státu nebo ze zahraničí, často vládními či nevládními aktéry.*“⁶ Ani na tomto vymezení však nepanuje shoda. Kritické proudy rozvojových studií upozorňují na negativní politické, kulturní, společenské a dopady rozvoje na životní prostředí a samotnou šanci pojmenování změna za pozitivní rozporují.

Mezinárodněpolitické rozvojové paradigma, které se platí teď v současnosti, bere za ideál rozvojového snažení odstranění chudoby. Z toho tedy vyplývá, že bychom postup rozvoje mohli definovat i jako „*omezování stavu chudoby.*“⁷

1.3. Rozvojová země

Tohoto termínu se hojně začalo užívat po roce 1964. Stalo se tak na zasedání Konference OSN pro obchod a rozvoj. Předtím se užívalo pro tyto země označení *zaostalé*. Nemůžeme se však divit, že představitelům těchto zemí se to nelíbilo.⁸

Dalšími termíny, kterými tyto země označujeme jsou: „*Třetí svět, země globálního Jihu, popřípadě státy G77 a nově tzv. Majority World*“.¹⁰

Mezi tyto země bychom mohli zařadit většinu zemí současného světa. Ve zkratce tedy: země severní a subsaharské Afriky, velký počet států

⁵ Encyklopedie rozvojových studií, str. 262 – 263.

⁶ Tamtéž, str. 262.

⁷ Tamtéž, str. 262.

⁸ Tamtéž, str. 279.

⁹ Majoritní svět se objevuje ve spojení s rozvojovými zeměmi v 90. letech 20. století v návaznosti na objevování se termínů jako Třetí svět, zaostalé země atp. Snahou bylo odstranit všechny „*negativních konotací*“ s tímto spojených. Smyslem tohoto pojmenování je ukázat, co ve světě ztělesňuje. Opak tomuto termínu je minoritní svět (Minority World, menšinový svět). Je jím myšleno označení zemí *globálního Severu*. Obyvatelé těchto států tvoří světovou menšinu (asi 20%)., Encyklopedie rozvojových studií, str. 135.

¹⁰ Encyklopedie rozvojových studií, str. 279.

Asie, Oceánii, státy Jižní Ameriky (Latinské Ameriky) a země východní a jihovýchodní Evropy.

Neleží na jednom kontinentu a přesto mají něco společného. Oproti rozvinutým zemím světa dosahují nízké socioekonomické úrovně rozvoje. Dále je spojuje koloniální historie, vysoké procento negramotných lidí, konflikty a války, chodoba; s ní je pak často spojen i hladomor. Jejich hospodářství je zaměřeno převážně na zemědělství. Kvůli nízkému stupni vývoje industrializace, pak nejsou schopni obstát s ekonomika na světových trzích. Jsou též často závislé na pomoci, ať už humanitární, finanční či materiální od vyspělých zemí, které se této oblasti věnují za pomoci různých rozvojích programů a organizací.¹¹

1.4. Rozvojová spolupráce

Jejich počátek datujeme do období po druhé světové válce.

Podnětem tomuto důvodu vzniku byl počátek studené války. Dalšími návaznostmi pak byla dekolonizace a vznik Organizace spojených národů (OSN)¹².

Financování rozvojové spolupráce je různé. V médiích se nejčastěji objevuje to oficiální, tedy oficiální rozvojová pomoc (official development assistance, ODA¹³), ale nemalé finanční prostředky pocházejí i z privátních zdrojů nevládních neziskových organizací, z různých sbírek či ze soukromých nadací.

Koncept rozvojové spolupráce se postupem času vyvíjel podle toho jak se vyvíjela politika vůči zahraničí vyspělých států. Termín *rozvojová*

¹¹ Encyklopedie rozvojových studií, str. 278 – 279.

¹² OSN – patří do kategorie univerzálních mezinárodních organizací. Jejímí členy jsou téměř všechny státy světa (vyjimku tvoří například permanentní pozorovatelé jako Svatý stolec nebo Palestina) a zaměřuje se na řadu úkolů vycházejících z relativně široce vytyčeného cíle – komplexně řešit problémy globálního charakteru., Encyklopedie rozvojových studií, str. 196.

¹³ ODA – je definována jako toky prostředků do rozvojových zemí a do multilaterálních institucí, které jsou a). poskytnuty oficiálními agenturami (národními, popřípadě místními orgány státní správy); b). použity s hlavním cílem podpořit ekonomický rozvoj a blahobyt v rozvojových zemích; c). mají koncesionální charakter (tzn. mají povahu spolufinancování s grantovou složkou ve výši nejméně 25%). Oficiální rozvojová pomoc může být poskytována pouze do zemí uvedených v seznamu ODA, který je sestavován a pravidelně revidován Výborem pro rozvojovou pomoc OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj). Encyklopedie rozvojových studií, str. 192, 195.

spolupráce nahradil, z příčin politické korektnosti, *rozvojem pomoc*. Týká se to i termínu *země přijímající*. Dnes používáme *země partnerské*.¹⁴

Tento typ spolupráce můžeme rozdělit na dvoustrannou a mnohostrannou. Jak můžeme usuzovat, tak dvoustranná probíhá mezi dárcovskou a partnerskou zemí. Mnohostranná se uskutečňuje pomocí příspěvků mezinárodním organizacím jakými jsou například Světová banka či OSN atp. Oficiální rozvojová pomoc má svá pravidla, která stanovují, co je možné zařadit do rozvojové pomoci. Jejich autorem je Výbor pro rozvojovou pomoc OECD. Spadají do nich i stipendia pro studenty ze zahraničí v dárcovských zemích, výdaje na uprchlíky či prominutí dluhů. Nevládní neziskové organizace tvrdí, že to není v reálu reálný převod financí, služeb a zboží či informací do rozvojových zemí, proto tedy usilují o to, aby se nezahrnovaly do příslušných výdajů na rozvojovou pomoc. Bývá označována jako *zkreslená pomoc*¹⁵. I přes pravidla, která jsou důkladně připravená, dokládání oficiální rozvojové politiky se liší. Záleží na každém členském státě. To se týká i efektivnosti. Z toho pak vychází závěr, že význam rozvojové spolupráce je roztržštěný a nesrovnatelný.¹⁶

Pro termín rozvojová politika máme širší uplatnění. Patří do něj i „*problematika koherence politik pro rozvoj*“¹⁷. Rozvoj je přímo podmíněn zamýšlenými pozitivními vlivy ostatních politik dárcovských zemí právě na ty rozvojové.

Rozvojovou spolupráci můžeme rozdělit do různých kategorií a to podle jejich orientace. Například oblast školství. Zde můžeme zařadit výstavbu nové školy nebo vybavení pro nějakou konkrétní školu atd. V oboru zdravotnictví se pak může jednat o školení zdravotnického personálu v rozvojové zemi. Projektová spolupráce splývá s vázanou pomocí¹⁸. Programová spolupráce se snaží o snižování chudoby. Sektorová spolupráce, jak plyne už z jejího názvu se fokusuje na určitý sektor, například zemědělství. Přesun peněz k partnerské vládě spadá pod přímou

¹⁴ Encyklopedie rozvojových studií, str. 267.

¹⁵ Zkreslená pomoc – poprvé termín použit ve zprávě Aid Watch 2006. *Obecně zkreslená pomoc označuje takové položky oficiální rozvojové pomoci, které nepřinášejí nové finanční zdroje pro rozvojové země.*, Encyklopedie rozvojových studií str. 375.

¹⁶ Encyklopedie rozvojových studií, str. 266 – 267.

¹⁷ Tamtéž, str. 267.

¹⁸ Vázaná pomoc – *ve své širší definici je vázaná pomoc takovou pomocí, ze které má dárcovská země okamžitý ekonomický prospěch.*, Encyklopedie rozvojových studií, str. 347.

rozpočtovou politiku. Dárcovské země pak dohlíží, aby její finanční podpora byly použity správně a to ve shodě s plánem snížení chudoby.¹⁹

Rozvojovou spoluprací můžou podněcovat i jiné zahraničněpolitické aspekty, například dodržování lidských práv. Ovšem ne vždy jsou důvody poskytování rozvojové spolupráce etické (již zmiňované dodržování lidských práv, snižování chudoby atp.) či náboženské (charita). Mnohdy jsou tyto důvody pragmatické či částečně pragmatické. Do skupiny pragmatické patří vojenské, politické a obchodní důvody. Částečně pragmatické pak ochranu klimatu a životního prostředí nebo prevence nelegální migrace.

Největší část rozvojové pomoci plyne z instituce Evropská unie (EU), která poskytuje polovinu objemu rozvojové pomoci. Následují Spojené státy americké (USA), jejich příspěvek je čtvrtinový. Dalšími dárcovskými zeměmi jsou nově i rozvojové země Čína, Brazílie či Indie. Z nevládního sektoru sem můžeme zařadit velké filantropické společnosti. Největší podíl pomoci se dostává do subsaharské Afriky. Následují země Středního východu, Střední a Jižní Asie.²⁰

¹⁹ Encyklopedie rozvojových studií, str. 267 – 268.

²⁰ Tamtéž, str. 268.

2 Příchod Čechů do Srbska

Počátky příchodu Čechů do Banátu, jehož západní část připadla Srbsku roku 1918, se datují do první poloviny 19. století. V pamětní knize, která se vztahuje k založení obce České selo, která se dříve označovala Ablian či Fabián, se píše, že Češi se usadili společně se Srby, Maďary a Rumuny a „byli to lidé neuvědomělí, bez značného movitého a nemovitého jmění.. slovem bez charakteru, proto se slepé náhodě nazdařbůh oddali.. Kdo máš domov svůj, o cizí nestůj!.. opustivše jisté pro nejisté.. dostali divokou krajinu mezi nebetyčnými vrchy v horách, lesích, které museli mýtit.“²¹

Výše zmiňované České Selo je nejstarší osadou v srbském Banátu. Založili jej Češi z Východního Banátu v roce 1837. Stávala zde česká škola, která byla v roce 1893 pomadžarštěna, což trvalo až do roku 1918, kdy byla obnovena. České rodiny sem přišli z Východního Banátu a nejen sem, ale i například do Kruščice nebo Veliko Središće u Vršace. Neustále mezi sebou udržovali kontakt, nejen v podobě návštěv, ale i poutěmi (Češi byli převážně katolíci) či vzájemnou výpomocí.

Příliv imigrantů – kolonistů, který probíhal v 19. až do počátků 20. století, byl ukončen až po rozdělení Banátu na dvě části. Jedna náležela Rumunsku a ta druhá Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Ze zmíněných osad, se Češi dále přemístili do Bele Crkve. Tam jich dle uherského sčítání lidu v roce 1910 bylo 400. Na území srbského Banátu žilo podle sčítání lidu, které bylo provedeno v roce 1921, Čechů a to v počtu 2035.²²

Češi žijící v Banátu žili ve společnosti různých etnik a jejich vlivy na ně byly různé. Jednalo se o Srby, Rumuny, Maďary a Němce. Pokud jde o působení rumunské a srbské menšiny, nebylo nějak velké, neboť značně odlišujícími prvky byly náboženství, tedy pravoslaví a kultura. Silný vliv pak naopak měli Němci, kteří převažovali ve městě Bela Crkva. S Čechy je pojilo jednak náboženství, katolictví, a pak také výroční zvyky a tradice. Co se týče vlivu Maďarů, ti byli po přijetí dualismu (1867), dán především působením institucí – úřady, školy a církve.²³

²¹ Vaculík, str. 209.

²² Tamtéž, str. 210.

²³ Tamtéž, str. 210.

Co se týče počtu krajanů v hlavním městě Bělehradě, jejich počet se ve 20. letech 20. století téměř zdvojnásobil. Z 1600 na 3000 obyvatel.

Fungovaly zde krajanské spolky a instituce.

Avšak počet Čechů v Srbsku začal ve 20. století stagnovat. Příslušníci české minority žili roztroušeně po území Banátu. Ve městech žila hlavně tzv. Inteligence, kdež to rolníci a dělníci se uzasovali především v uzavřených osadách.

Během druhé světové války pomáhali Češi v Jugoslávii uprchlíkům od nás (z Protektorátu Čechy a Morava), kteří směřovali na Blízký Východ, kde se chtěli zapojit do odboje. V roce 1945 byl založen v Bele Crkvi *Kroužek české mládeže a Česká národní fronta*.

Po válce klesl počet příslušníků české menšiny z důvodu reemigrace do ČSR a také vlivem odsunu Němců. Někteří Češi byli s nimi vysídleni.²⁴

Vlivem postupné asimilace s původním obyvatelstvem slábne i český element – jazyk a kultura. Týkalo se to i náboženství: od katolictví k pravoslaví či od sekularizace k ateismu.

Po jazykové stránce je na tom dobře střední a střední generace. Ty stále rozumějí češtině, mladí rozumí většinou málo. Je to důsledek toho, že mnoho rodin už je smíšených, tedy česko – srbských. Malé děti potom česky neumějí vůbec.²⁵

Co se týče situace dnes, je taková, že mladí lidé odcházejí z vesnic do měst. Většími českými středisky jsou vesnice Veliko Središće u Vršace, Česko Selo a Kruščica. Českou menšinu udržují pohromadě hlavně náboženská víra, kterou se odlišují od Srbů. Výuka češtiny ustala v 60. letech a byla znovu zavedena koncem 90. let.²⁶

2.1. Krajané v Srbsku mají své organizace a spolky

Zastřešující organizací Českých besed je *Matica česká*. Hlavní sídlo je ve městě Bela Crkva. Další pobočky nalezneme ve městech Bělehrad, Česko Selo a Kurščica.²⁷ Organizace byla obnovena v roce 1990. Náplň její

²⁴ Vaculík, str. 210-211.

²⁵ Tamtéž, str. 211.

²⁶ Tamtéž., str. 211.

²⁷ <http://www.newbalkan.com/index.php?krajane/krajane-Srbsko>

činnosti je zachování tradic a zvyků, výuka českého jazyka a pořádání kulturních akcí.²⁸

Krajanské spolky jsou potom tři. A to *Češi Jižního Banátu*, *Česká národní rada* a *Česká beseda Gaj*.²⁹ Na každou z nich se teď podívejme zblízka.

Češi Jižního Banátu je ve zkratce občanské kulturně vzdělávací sdružení. Jedná se o neziskovou, nevládní a nepolitickou organizaci. Svazovým ministerstvem spravedlnosti byla zaregistrována 15.11.2001. Organizace vznikla na přání české menšiny, která si přála, aby se na území jižního Banátu uchovávala česká kultura jako součást jiných kultur, které jsou jejími neoddělitelnými součástmi. Každý člen spolku je velmi zapálen ve svých aktivitách a proto spolek funguje a jeho výsledky jsou působivé. Vydávají i česko - srbský bulletin *Listy jižního Banátu*. Jejich nejvýznamnější akcí jsou Dny české kultury. Konají se každý rok a to v listopadu. Na této akci se představuje nejenom život, jazyk, zvyky a tradice Čechů žijících v jižním Banátu, ale dochází zde i k představení České republiky.³⁰

Programy (předměty) jejich činnosti jsou následující: rozvíjení, prohloubení vzájemné spolupráce mezi Čechy a všemi národnostními menšinami v Srbsku, zachování české identity, jazyka a kulturního dědictví v Srbsku, pomoc při vytváření kladného vztahu k České republice, programování a výměnou informací s podobnými organizacemi a institucemi, rozvoj, posílení a prohlubování družstevních a kulturních spoluprací, program zvyšování úrovně společenského vědomí, projekty stálého vzdělávání prostřednictvím seminářů a přednášek či podpora rozvíjení mezinárodní kooperace spolků s totožně zaměřenými spolky.³¹

Dalším sdružením je *Česká národní rada*. Celý názvem Česká rada české národnostní menšiny je instituce na národní úrovni, která byla zřízena dle zákona o národních radách národnostních menšin. Zastupuje českou menšinu a její zájmy v oblastech kulturních, vzdělávacích, informačních a oficiálních při používání jazyka.

²⁸ Vaculík, str. 211.

²⁹ <http://www.newbalkan.com/index.php?krajane/krajane-Srbsko>

³⁰ <http://cesijuznogbanata.webs.com/onama.htm>

³¹ <http://cesijuznogbanata.webs.com/onama.htm>

Rada se rovněž podílí na rozhodování a na otázkách v těchto oblastech či na tvorbě příslušných institucí. Rada je velmi důležitou institucí pro národnostní menšiny, protože rozhoduje o věcech, kterých se jich přímo týkají a jsou pro ně důležité. Národní rada je financována ze státního, krajského a obecního rozpočtu a „darů“ od různých organizací, institucí či firem.

Její role jako Národní rady je dosaženo prostřednictvím příspěvků na zachování národní identity české národní menšiny v Srbsku. Národní rada je zastoupena v koordinační orgáně národních rad národnostních menšin a Rady republiky pro národnostní menšiny, jíž předsedá ministerský předseda Srbska. Pro efektivní fungování rady je důležité, aby se zapojili všichni členové menšiny. Dokazují tím svoji pospolitost a to nejen při sčítání lidu, které se konalo na podzim roku 2011.

Česká národní rada posiluje svůj vliv a pozici tím, že jedná s potenciálními dárci a institucemi, kteří mají zájem zapojit se do financování a podpory české menšiny v Srbsku.

Pravomocemi Národní rady není vyřešení problémů týkajících se hospodářství, ekonomiky, infrastruktury a vytváření dalších institucí. Ale rozvoj komunity jako takové, vytváření prostředí pro podnikání a hospodářský rozvoj. Národní rady a jejich přidružené organizace se snaží přispět k fungování a posílení bohaté rozmanitosti, multikulturalismu a bohatosti společenského života v Srbsku.³²

Česká beseda Gaj spadá pod Českou besedu v Kruščici, která spadá pod Matici českou Bela Crkva. „*Cílem naší Besedy je spolu s Maticí českou je organizovat společenský, kulturní a sportovní život Čechů, žijících v Srbsku v oblasti Banátu. Dále bychom rádi přispěli k poznání našeho života a zvyků v našich převážně českých vesnicích, nejenom pro obyvatele České republiky. Taktéž máme za cíl přispět svojí činností k přátelskému soužití s ostatními obyvateli, bez ohledu na jejich národnost či náboženské přesvědčení.*“³³

³² http://www.savetceha.rs/O_NAMA.htm

³³ <http://ceskabesedakruscica.webnode.cz/o-nas/>

3 Vojvodina

Vojvodina (srbsky: *Аутономна Покрајина Војводина/Autonomna Pokrajina Vojvodina*, maďarsky: *Vajdaság Autonóm Tartomány*, slovensky: *Autonómna Pokrajina Vojvodina*, rumunsky: *Provincia Autonomă Voivodina*, chorvatsky: *Autonomna Pokrajina Vojvodina*, rusínsky: *Автономна Покраїна Воїводина*)

Hlavní městem oblasti je Novi Sad.

Počet obyvatel na celém území Vojvodiny: 1 931 809.

Provincie je rozdělena do 45 měst a obcí, které jsou samostatné správní celky. Jsou součástí 7 krajů se sídli v následujících městech: Novi Sad, Subotica, Zrenjanin, Kikinda, Pančevo, Sombor a Mitrovica.³⁴

Na území žijí etnické skupiny Srbů, Čechů, Slováků, Maďarů, Rumunů, Chorvatů, Rusínů, muslimů a další. Celkově tedy 26 různých etnických skupin.

Vojvodina má několik úředních jazyků a to právě díky početným etnickým skupinám. Jsou jimi srbština, maďarština, rumunština, slovenština, chorvatština a rusínský jazyk.³⁵

Vojvodina je autonomní oblast (provincie) občanů, kteří v ní žijí a je nedílnou součástí Srbské republiky. Jedná se o nížinnou oblast, kterou protínají tři splavné řeky – Dunaj, Tisa a Sáva.³⁶

Je protkána hustou silniční a železniční dopravou, která ji spojuje se střední a západní Evropou, ale i s Blízkým Východem. Vojvodinu charakterizuje kvalitní orná půda, hospodářský a kulturní rozvoj. Demograficky je rozmanitá a hustota obyvatel činí: 94,5 ob./km².

Díky tomu, že na jejím území žije mnoho národnostních menšin podporuje multikulturalismus³⁷ a mnohojazyčnost.³⁸

Vláda autonomní provincie Vojvodiny je výkonným orgánem provincie. Ta odpovídá za jeho práci na shromáždění autonomní provincie Vojvodiny a jeho činnosti jsou definovány v rámci pravomocí podle Ústavy

³⁴ <http://www.vojvodina.gov.rs/en/autonomous-province-vojvodina>

³⁵ <http://www.vojvodina.gov.rs/en/government-autonomous-province-vojvodina>

³⁶ <http://www.vojvodina.gov.rs/en/>

³⁷ Multikulturalismus lze definovat jako *doktrínu, která tvrdí, že samotné etnické skupiny mají právo se kulturně lišit od většinové společnosti, stejně jako má většina právo na svou kulturu.*, ERIKSEN: Sociální a kulturní antropologie, str. 337.

³⁸ <http://www.vojvodina.gov.rs/en/>

Republiky Srbsko a Statutu AP Vojvodiny, nejvyššího právního aktu provincie.³⁹

3.1. Ekonomika, věda a kultura, školství, doprava

V této kapitole začnu ekonomikou. Největším „tahounem“ je zemědělství. Velmi úrodné pozemky, které využívají zemědělci tvoří 84% celkové plochy provincie. Vysoké výnosnosti půdy dosahují propracovaným systémem zavlažování. Pokud se zaměříme na číslo z výnosů, tak 70% tvoří obiloviny, 20% pak průmyslové byliny a 10% ostatní plodiny. Vojvodina si většina vypěstovaných nechává a dále zpracovává místní potravinářský průmysl. Jen určitou část exportují.

Dalším odvětvím ekonomiky je průmysl. V provincii se jedná hlavně o dva typy a to technologický a těžký. Technologický průmysl vyrábí zařízení pro dentisty, automobily; dále se jedná o výrobu porcelánu a produktů farmaceutických. Těžký průmysl má pak na starosti výrobu strojů na výrobu papíru, strojů na zpracovávání papíru, přístrojů na zpracování kovů či elektrických motorů.

Určité finanční prostředky plynou i z cestovního ruchu. Turisté jezdí hlavně na území pro ně atraktivní. A to jsou oblasti s termálními prameny, okolí jezer a řek nebo do pohoří Frusca Gora, kde se nachází mnoho klášterů, postavených v srbsko-byzantském stylu a spadajících do období 15. až 17. století.⁴⁰

Věda a kultura

Podle dostupných informací, tak nejstaršími ústavami Vojvodiny jsou: Srbské národní divadlo, které bylo založeno roku 1861. Dále pak Matice Srbska vystavěna roku 1826. Jistě stojí za zmínku i to, že se ve Vojvodině nachází pobočka Srbské akademie věd a dva Vědní instituty.⁴¹

Školství

Díky tomu, že ve Vojvodině žije mnoho menšin, tak i výuka ve všech typech škol probíhá i v jazycích menšin.

³⁹ <http://www.vojvodina.gov.rs/en/>

⁴⁰ <http://www.newbalkan.cz/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=6>

⁴¹ <http://www.newbalkan.cz/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=6>

Školní systém se sestává z předškolních zařízení a základních škol, následují střední školy a v poslední řadě vysoké školy. Univerzita se nachází ve městě Novi Sad a sestává se ze 13 fakult.

Doprava

Vojvodina je důležitým centrem, co se týče dopravy. Z centrální Evropy směrem od maďarských hranic vede přes Novi Sad a Bělehrad dálnice, která pokračuje do Niš⁴². Zde se dělí do dvou směrů. První vede směrem k Bulharsku a ten druhý k Makedonii (Skopje) a Řecku (Soluni). Třetí významná dálnice míří k Chorvatsku a dále na Západ.⁴³

⁴²Niš – město na jihovýchodě Srbska a je třetím největším Srbska.,
<http://en.wikipedia.org/wiki/Ni%C5%A1>

⁴³<http://www.newbalkan.cz/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=6>

4 Olomoucký kraj

Sídlo tohoto kraje se nachází v Olomouci.

Počet obyvatel na území kraje: 636 585⁴⁴ (datum poslední aktualizace 12.12.2013)

Kraj zahrnuje 5 okresů: Jeseník, Olomouc, Přerov, Šumperk a Prostějov.

Kraj se rozprostírá na území severní a střední Moravy a sousedí svými hranicemi s Polskem. V samotném centru se nachází Hornomoravský úval, který je rovinatý, na severu se pak nacházejí Jeseníky a Kralický Sněžník.

Rovinatý terén ve středu území umožňuje zemědělcům pěstovat ve velkém kukuřici, pšenici, řepu cukrovku či sladovnický ječmen, což nahrává tomu, že se zde daří potravinářskému průmyslu.

Díky historickým městům a rozmanité přírodě po celém kraji je hojně zastoupen bohatý a rozmanitý cestovní ruch.⁴⁵

⁴⁴ <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/home>

⁴⁵ Ottova encyklopedie – Zeměpis světa, s. 680.

5 Projekty Olomouckého kraje ve Vojvodině

Spolupráce Olomouckého kraje a srbské autonomní oblasti Vojvodina (dále již AO Vojvodina) započal v roce 2012. Partnerství již trvá více jak deset let.

Partnerství bylo navázáno městy mezi Subotica a Olomouc. Z rozhodnutí rady a zastupitelstva byla smlouva podepsána 12.12.2003 – *Dohoda o spolupráci mezi Olomouckým krajem a Autonomní oblastí Vojvodina*. Signatáři byli tehdejší hejtman Olomouckého kraje Ing. Jan Březina a Petar Mišic (tehdejší viceprezident AO Vojvodina).⁴⁶

Vývoj a dodržování spolupráce má na starosti Koordinační rada. Je složená z devíti členů, kteří mají dané oblasti partnersví na starosti a k jednáním dochází jak v Olomouckém kraji, tak i v AO Vojvodina.

Spolupráce se týká sedmi oblastí a to:

1. hlavní oblast – hospodářský a regionální rozvoj, podnikatelská činnost
2. věda, technologický rozvoj, školství, mládež a tělovýchova
3. cestovní ruch
4. zdravotnictví a sociální problematika
5. kultura a umění
6. účast na veletrzích a výstavách
7. sport⁴⁷

Projekty, které Olomoucký kraj realizoval v rámci této spolupráce se dají rozdělit na ty, které probíhaly každoročně a pak na ty, které proběhly v jednotlivých letech.

Jak je zmíněno výše spolupráce trvá víc jak deset let. Projekty se tedy rozbíhají od roku 2003, ale výraznější spolupráce se datuje až o pět let později, tedy do roku 2008.

V prvních letech (2008 - 2012) byl politickým garantem za Olomoucký kraj Ing. Pavel Horák, tehdejší náměstek hejtmána Olomouckého kraje, později, po volbách do krajských zastupitelstev v roce 2012, které změnily

⁴⁶

<http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4>

⁴⁷ Tamtéž.

osazenctvo krajského úřadu v Olomouckém kraji, byl garant změněn na Ing. Michala Symerského, náměstek hejtmána Olomouckého kraje. Garantem mezinárodních vztahů Olomouckého kraje a partnerstvím a komunikací s AO Vojvodina byla a je Ing. Jitka Brabcová Ph.D.

Především s využitím projektů z programu rozvojové spolupráce Ministerstva zahraničních věcí České republiky (MZV ČR) v letech 2008 – 2012, díky němuž se prohlubovala spolupráce Olomouckého kraje a AO Vojvodina, a to nejen s vládou AO Vojvodina, ale i s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty.⁴⁸

Budu se nyní snažit rozdělit projekty na ty, které se konaly každoročně v letech 2008 – 2012 a posléze na ty, které proběhly v daném roce a byly připraveny v daném roce. Společně s projekty probíhaly i akce, kterým byly součástími projektů a o nich se též zmíním a budu charakterizovat.

5.1. Každoroční projekty

5.2. Kulatý stůl „Obchodní příležitosti a možnosti investic v Srbsku“

Tento informační seminář, spadající do oblasti hospodářské spolupráce (oblast prioritní pro spolupráci, se koná každoročně již od roku 2003. Střídavě v Olomouckém a Jihomoravském kraji, a to ve městech Olomouc a Brno. Rozděleno to bylo tak, že v sudých letech se akce konala v Olomouci, v lichých pak v Brně.

Na realizaci se podílí Olomoucký kraj a AO Vojvodina. Dále se na ní podílejí Jihomoravský kraj společně se svým partnerským regionem Šumadija.⁴⁹ Organizátorem této akce je firma ROSIVA Šumperk s.r.o. Již zmiňované kraje, Olomoucký a Jihomoravský, se podílejí částkou 100 000 Kč/rok = 4 000 EUR). Seminář je určen pro podnikatele, manažery a majitele firem.⁵⁰

Na seminářích se jeho účastníci seznámují s tím, jaké jsou aktuální možnosti podnikání v Srbsku, import – export technologií a zboží z obou

⁴⁸ Materiály z OL kraje – prezentace a final verze

⁴⁹ Etnografická a zeměpisná oblast v centrálním Srbsku. <http://en.wikipedia.org/wiki/%C5%A0umadija>

⁵⁰ Materiály z OL kraje – prezentace a final verze

krajů do Srbska a naopak. Dále referující frekventanty informují o současné ekonomické situaci v Srbsku.

Neodmyslitelnou součástí jsou zkušenosti českých firem, které již v Srbsku podnikají. Dále byly poskytnuty informace, jak certifikovat výrobky a uvést na srbský trh či možnost spolupráce firem z České republiky a České exportní banky.⁵¹

Mezi referenty byli delegáti institucí a společností ze Srbska, kteří se specializují na pomoc v sektoru investic, ochodu či právní oblasti. Za Českou republiku se pak střídali odborníci z České exportní banky, zástupci více jak 20 firem z Česka, kteří již v Srbsku podnikají a dále pak lidé z EGAPu.⁵²

Jelikož je moje bakalářská práce zaměřena na spolupráci Olomouckého kraje s Vojvodinou, tak se blíže zaměřím na *Kulaté stoly*, které se konaly v Olomouckém kraji v letech 2006 – 2012.

Rok 2006 - Obchodní příležitosti a možnosti investic v Srbsku – V

tomto roce byli účastníci seznámeni s možnostmi importu a exportu, probíhající privatizaci, možností nejvýhodnější spolupráce se srbskými firmami či do možné investice do brownfield a greenfield. Referenti byli následující:

* *Náměstek hejtmána Olomouckého kraje - Ing. Pavel Horák*

* *Náměstek hejtmána Jihomoravského kraje - RNDr. Igor Poledňák*

* *Velvyslanec Srbska a Černé Hory v ČR - Vladimír Vereš*

* *Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR - Ing. Miloš Rezek, vedoucí*

oddělení

jihovýchodní Evropy a Pobaltí

* *Zástupce regionu Šumadija - Miroslav Marinković, předseda*

okruhu

* *SIEPA (Srbská investiční a exportní agentura) - Goran*

Radosavljević

⁵¹Materiály z kraje – final verze

⁵²EGAP - úvěrová pojišťovna se zaměřením na tržně nepojistitelná politická a komerční rizika spojená s financováním vývozu zboží, služeb a investic z České republiky. pojišťuje zejména bankovní úvěry se splatností delší než 2 roky na financování vývozu velkých energetických, strojních a technologických zařízení, investičních celků, dopravních staveb a investic, avto především do zemí, kde politické, ekonomické a právní prostředí přináší větší míru nejistoty a vyšší riziko nezaplacení na straně kupujících., <http://www.egap.cz/o-spolecnosti/profil/index.php>

* *Rozvojové středisko - Petr Jelínek, vedoucí*

* *Česká exportní banka*

* *Zástupce kanceláře Jihomoravského kraje v Kragujevací - Aleksandar Nálepka*

* *Zástupci firem z ČR působící v Srbsku⁵³*

Rok 2008 - Obchodní příležitosti a možnosti investic v Srbsku – Akce určena pro businessmeny a majitele firem, kteří zde měli zkušenosti, jak podnikat právě v Srbsku. Jinými tématy byly například prezentace projektů, jak najít kvalifikovaným lidem ze Srbska práci v České republice a pomoci doplnit stavy svých zaměstnanců v českých firmách či pobídky pro firmy v Srbsku. Zbýhlý podnikatelé, kteří v Srbsku již podnikají a mají bohaté zkušenosti s místní ekonomikou se podělili o své zkušenosti. Referujícími byli:

* *Náměstek hejtmána Olomouckého kraje - Ing. Pavel Horák*

* *Radní Jihomoravského kraje – Ing. Lubomír Šmíd*

* *Obchodní radová Velvyslanectví Republiky Srbsko v ČR - Suzana Bošković-Prodanović*

* *Obchodní rada Velvyslanectví České republiky v Bělehradě - JUDr. Svatopluk Čech, MBA*

* *Poradce pro přímé zahraniční investice agentury SIEPA - Jovan Miljković*

* *Poradce pro přímé zahraniční investice Vojvodinského investičního fondu - Maja Grizelj*

* *Poradce pro mezinárodní spolupráci, finanční trhy a vzdělávání Asociace srbských bank - Sladjana Sredojevic*

* *Zástupce kanceláře Jihomoravského kraje v Kragujevací - Ing. Aleksandar Nálepka*

* *Ředitel firmy ROSIVA Šumperk s.r.o. - Rostislav Jurka*

* *Zástupci firem z ČR působící v Srbsku⁵⁴*

Rok 2010 - Příležitosti v Srbsku – Tento ročník směřoval k představení a možnostem investic v Srbsku a možnost pro české firmy exportovat své

⁵³ <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

⁵⁴ <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

produkty právě do Srbska. Dále byly účastníkům předloženy možné obchodní smlouvy Srbska s jinými zeměmi jako Bělorusko, Rusko a Turecko. Seminář zahájil Ištván Pasztor.

Firmám byly představeny příležitosti a podmínky, které jim nabídlo Srbsko, pokud se rozhodnou zahájit výrobu v průmyslových zónách. V další části semináře byly firmy seznámeny s celní problematikou v Srbsku. Týkalo se to nejen přepravy, ale i skladování výrobků. Uplatnění se týkalo malých i středních podniků, kterým v této problematice radila Česká exportní banka. Opět si uvedeme seznam vystupujících referentů:

** Náměstek hejtmána Olomouckého kraje - Ing. Pavel Horák*

** Místopředseda Vlády Autonomní provincie Vojvodina - István Pásztor*

** Radní Jihomoravského kraje - PaedDr. Ilona Sokolová*

** Ekonomická radová Republiky Srbsko v ČR - Suzana Bošković-Prodanović*

** Ředitel odboru evropských zemí Ministerstva průmyslu a obchodu - Mgr. Martin Pospíšil*

** Ředitel agentury pro přímé zahraniční investice VIP - Branislav Bugarski*

** Zástupce Města Bačka Topola*

** Ředitelka odboru Malé a střední podniky České exportní banky a.s. - Ing. Iveta Horníčková, MBA*

** Manažer pro logistiku a rozvoj firmy Eurocargo d.o.o. - Dejan Spasojević*

** Ředitel pro strategii firmy ROSIVA Šumperk s.r.o. - Ing. Roman Diviš*

** Zástupci firem z ČR působící v Srbsku⁵⁵*

Rok 2012 - Příležitosti v Srbsku – Tento ročník se konal v květnu v Olomouci na Magistrátu města. Jednalo se již o devátý ročník. Seminář mířil na aktuální otázky uznávání evropských certifikátů nebo otázky homologace výrobků dodávaných do Srbska. Prostor věnoval také českým firmám, které na srbském trhu již delší dobu působí. Vystupujícími byli:

⁵⁵ <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

* *Náměstek hejtmána Olomouckého kraje – Ing. Pavel Horák*

* *Předsedkyně Výboru pro meziregionální vztahy – Ing. Anna Matějková*

* *Ekonomická rada Republiky Srbsko v ČR – Milija Marković*

* *Ředitel pro strategii firmy ROSIVA Šumperk s.r.o. – Ing. Roman Diviš*

* *Ředitel Institut za preventivu - Dejan Radujkov*

* *Ředitelka ELANOR d.o.o. Beograd - Helena Šebková*

* *Zastupující ředitel odboru Malé a střední podniky ČEB a.s. - Karel Petrák*

* *Zástupci firem z ČR působící v Srbsku⁵⁶*

5.3. Server New Balkan

(www.newbalkan.cz)

Tento projekt spadá též do oblasti hospodářské spolupráce mezi oběma zeměmi. Olomoucký kraj začal v roce 2005 s provozem a pravidelnou aktualizací informačního serveru www.newbalkan.cz. Výše ročního příspěvku ze strany kraje právě na tyto aktivity se serverem spojených je 60 000 Kč (2 400 EUR). Funkcí tohoto portálu je subvence ekonomické spolupráce AO Vojvodina a Olomouckého kraje. Portál slouží k informování o aktuálním dění v Srbsku a Černé Hoře. Zprávy jsou uváděny v českém, srbském a anglickém jazyce. Konkrétně se tedy jedná o informace jakými jsou denní ekonomické zpravodajství, informace o privatizaci, legislativě a o podmínkách obchodování, základní ekonomická a statistická data o daných oblastech, nabídky investičních možností či kalendář akcí.

Webové stránky využívají především adepti o spolupráci se Srbskem, zástupci organizací a institucí z obou partnerských krajů a velvyslanectví, Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a také médií.⁵⁷

5.4. Dětské tábory

Od roku 2005 podporuje Olomoucký kraj částkou 200 000 – 250 000 Kč (8 000 – 10 000 EUR) tábory pro děti ze Srbska a České republiky. Jsou

⁵⁶ <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

⁵⁷ Materiál z OL kraje - newbalkan

určené pro děti ze sociálně slabších rodin. Konají se v Ochoze u Konice, který patří Domovu dětí a mládeže. Z Vojvodiny se těchto táborů účastní 20 dětí ze sociálně slabších rodin a jsou spoluvybíráni Červeným křížem v Srbsku.

Tábory trvají 10 dní a konají se na přelomu července a srpna. Jejich téma/zaměření je každý rok jiné, například Kouzelnická akademie Harryho Pottera či Hvězdné války. Jednak je to pro děti atraktivní a za druhé jim to pomáhá překonávat jazykové překážky. Pro děti jsou naplánované i poznávací aktivity jakými jsou výlety po okolí či návštěvy kulturních a historických památek Olomouckého kraje.

Tyto tábory se již staly jistou tradicí a díky jejich oblíbenosti, se ti, kteří kdysi byli jejich účastníky jako děti, stali instruktory. Což přispívá k prohlubování vzájemných vztahů mezi oběma zeměmi a to už u těch nejmenších – dětí a mládeže.⁵⁸

5.5. Projekty v jednotlivých letech

5.6. Rok 2008 – Budování kapacit místní správy, organizací občanské společnosti a soukromého sektoru AO Vojvodina

Tento projekt/seminář byl zaměřen na pracovníky ve veřejné správě, neziskového a soukromého sektoru a sloužil k tomu budování jejich kapacit. Jeho obsahem bylo definovat požadavky účastníků a ukázat možnosti vzájemné kooperace do budoucna.

Financování probíhalo ze dvou zdrojů, konkrétně z rozpočtu Olomouckého kraje a Ministerstva zahraničních věcí České republiky z prostředků rozvojové pomoci. První zmiňovaný přispěl částkou 150 000 Kč (6 000 EUR), ministerstvo pak 225 000 Kč (9 000 EUR). Celkově tedy 375 000 Kč (15 000 EUR). Seminář se sestával ze dvou částí.⁵⁹

První část se konala v červenci v srbském městečku Bačka Topola, ležící nedaleko Subotice, druhá pak v říjnu v Olomouci.

Seminář v Srbsku měl za cíl určit potřeby delegátů konference a možnosti další budoucí spolupráce. Účastníci obou partnerských regionů vyjádřili vzájemnou spokojenost nad potenciálem, který kooperace do budoucna

⁵⁸ Materiál z OL kraje - tábory

⁵⁹ Materiál z OL kraje – projekt 4

může přinést.⁶⁰Semináře se zúčastnily české subjekty a to: Rosiva Šumperk s.r.o. a Agentury rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje o.p.s. Za cíl si tento seminář kladl poukázat na problémy a pojmenovat potřeby, se kterými se jednotlivé organizace potýkají a právě partnerský region Olomoucký region by jim při nich mohl pomoci a zároveň posílit vzájemné vztahy mezi oběma zúčastněnými stranami.⁶¹ Pokračováním tohoto projektu pak byla cesta zástupců srbské strany do Olomouckého kraje, která se konala na podzim téhož roku, a kde se jim naskytla možnost navázat spolupráce s institucemi stejného zaměření a možnost pomoci a rad z jejich strany.⁶²

V této druhé části projektu dostali účastníci možnost diskuze o podrobnějších podobách spolupráce. Byli obeznámeni s tím, jak fungují evropské fondy a platformy, s tím jak úspěšně psát projekty, fundraisingem⁶³, dále se dozvěděli jak efektivně podporovat vědu, výzkum, školství a podnikání. Nechyběla ani problematika romské otázky. Jednotlivé prezenatce a workshopy měli na starosti lidé z Krajského úřadu v Olomouci, Charity Olomouc, organizace Člověka v tísní, Úřadu vlády České republiky atd.⁶⁴

5.7. Rok 2009 – Vzdělávání a rozvoj v AO Vojvodina

„Cílem projektu „Vzdělávání a rozvoj v AO Vojvodina“ je primárně podpora partnerských institucí místní správy a samosprávy, podpora subjektů občanské společnosti a institucí kulturního, sociálního, zdravotního, vědeckého a výzkumného charakteru.“⁶⁵ Projekt se sestával ze tří aktivit. První byla určen pro místní správu – starosty a úředníky vlády AO Vojvodina. Za cíl si kladl opět budování kapacit. Konkrétně tedy: jak získat a čerpat finanční prostředky ze zahraniční rozvojové pomoci České

⁶⁰ Materiál z OL kraje – projekt 4

⁶¹ <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

⁶² <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

⁶³ Fundraising – získávání financí pro fondy, nadace, projekty od firem, donátorů a sponzorů, <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/fundraising-fandrejzing>

⁶⁴ Materiál z OL kraje – projekt 4 a www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2

⁶⁵ <http://www.newbalkan.com/index.php?navstivte-a-poznejte/staty-regiony/®ion=9&tema=4#2>

republiky, pomoc se získáním zkušeností jak čerpat prostředky z fondů Evropské unie, mikroregiony jako nástroje k možnosti obdržení evropských peněz.⁶⁶

Ve druhé části proběhla výstava *Kulturního dědictví Olomouckého kraje* v Petrovaradinské pevnosti v Novém Sadu. Zahájena byla Hana Hubáčkovou, velvyslankyní České republiky v Bělehradě. Výstavu si návštěvníci mohli prohlédnout v muzeu města Novi Sad. Po jejím skončení byla výstava trvale umístěna do Historického archívu Bela Crkva.

Třetí část tohoto projektu byl workshopy a semináře zaměřeny na sdílení informací a zkušeností v sektoru neziskových organizací a tím veřejným a týkal se i fungování platform. Tato akce probíhala ve školicím středisku vlády AO Vojvodina v Andrevlje.

Peníze na tento projekt pocházely z Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze sféry zahraniční rozvojové pomoci. Celková suma za projekt činila 1 000 000 Kč (40 000 EUR). Z toho ministerstvo přispělo částkou 600 000 Kč (24 000 EUR) a Olomoucký kraj pak 400 000 Kč (16 000 EUR).⁶⁷

5.8. Rok 2010 – Budování kapacit státní zprávy, samosprávy a neziskového sektoru AO Vojvodina v sociální oblasti

Jedná se již o třetí projekt, který podporovalo Ministerstvo zahraničních věcí české republiky. Obsahem projektu bylo: „*Výměna zkušeností v oblasti sociálních služeb – návštěva vybraných institucí poskytujících sociální péči a uspořádání semináře pro poskytovatele sociální péče v obou regionech. Fotografická výstava Vojvodina na dlani.*“⁶⁸ Náplněmi byly pracovní cesty specialistů v oboru na poskytování sociálních služeb a péče jak tady v Olomouckém kraji, tak i ve Vojvodině. Návštěvníci se v hostitelské zemi zavítali na vybraná místa, kde jsou tyto služby poskytovány. V rámci každé cesty byla semnář, na kterém své příspěvky přednesli hosté, odborníci a manažeři, zabývajícími se oblastí sociálních služeb z partnerské země.

⁶⁶ Materiál z OL kraje – projekt 5

⁶⁷ Materiál z OL kraje – projekt 5

⁶⁸ Materiál z OL kraje – projekt 6

Ve Vojvodině byl seminář zaměřen na tři oblasti a to o tématu seniorů a jejich problémech, dále pak o situaci dětí žijících ve špatných sociálních podmínkách a následně o problematice násilnostech zejména v rodinách. Srby nejvíce zajímal institut vykazování a jeho aplikace v českých podmínkách.⁶⁹

Po příjezdů Srbů do Olomouckého kraje navštívili organizace, které poskytují služby v sociálních službách, kde byli obeznámeni s jejich fungováním a činnostmi, které poskytují. Následně proběhla konference, na které lidé z Vojvodiny představili jak fungují pobytové, ambulantní a terénní služby v oblasti sociální. Z obou cest byla sepsána zpráva/návod ve dvou jazycích o výsledcích vzájemných poznatků.

Náklady na tento projekt si mezi sebe rozdělilo Ministerstvo zahraničních věcí a Olomoucký kraj. Celkový rozpočet činil 813 000 Kč (32 500 EUR). Z toho částka od ministerstva činila 413 000 Kč (16 500 EUR) a kraje 400 000 Kč (16 000 EUR).⁷⁰

5.9. Rok 2011 – Známe se – Češi v AO Vojvodina

Obsah projektu byl následující: „*Zmapování historie české menšiny v srbském Banátu a její popularizace a AO Vojvodina a v Olomouckém kraji. Multimediální prezentace, komponovaný večer a fotografická výstava.*“⁷¹

Zásluhou spolupráce a projektů, které mělo na starosti Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v letech 2008 a 2009, proběhl ve vzájemné kooperaci Olomouckého kraje, který ji finančně podporoval a Historického archivu Bela Crkva multimediální projekt. Jak jsem uvedla výše, cílem bylo zmapovat historii české menšiny v srbském Banátu, představit ji jednak obyvatelům Vojvodiny v části Banát a také lidem v Olomouckém kraji. Byla uspořádána výstava/prezentace. Použity byly archivní materiály pojednávající o příchodu Čechů do Banátu a jejich následné osudy ve druhé polovině 19. století a v první polovině 20. století.

⁶⁹ Materiál z OL kraje – projekt 6

⁷⁰ Materiál z OL kraje – projekt 6

⁷¹ Materiál z OL kraje – projekt 7

Prezentace byla uvedena hned dvakrát. První proběhlo v Bele Crkvi při zahajování večera Festivalu květů (červen 2011), který se týkal české menšiny. Odpovídal tomu i program večera.

Druhé uvedení prezentace pak proběhlo na území Olomouckého kraje, konkrétně v září téhož roku v Olomouci ve Vlastivědném muzeu. Obě výstavy měly společné výstavy fotografií kulturního odkazu partnerského kraje.

Celkový rozpočet tohoto projektu činil 100 000 Kč (4 000 EUR). Olomoucký kraj přispěl částkou 60 000 Kč (2 400 EUR) a Bela Crkva se podílela sumou 40 000 Kč (1 600 EUR).⁷²

5.10. Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU

Tento projekt proběhl taktéž v roce 2011. Jeho obsahem bylo: *„Prezentace zkušeností Olomouckého kraje s projekty, analýza připravenosti AOV na čerpání EU prostředků, prezentace situační analýzy a zpracování návrhu možných systémových řešení.“*⁷³

Na území AO Vojvodiny proběhlo díky tomuto projektu pár aktivit. V září roku 2011 se konala prezentace Olomouckého kraje, kde kraj představil jak úspěšně čerpat prostředky z fondů EU. V prosinci následujícího roku byly demonstrovány výsledky *„situační analýzy připravenosti“* AO Vojvodina na její možnosti efektivního čerpání prostředků z evropských fondů.⁷⁴

Po společných schůzkách členů projektového týmu, které se konaly jak v Olomouci, tak i v Novem Sadu, byly připraveny podklady a mohlo se uskutečnit pracovní setkání v červnu 2011. Účastníky byli Tomislav Stantič, Jovica Dukič a Pavlem Horákem. Zástupci obou regionů se shodli, že do projektu půjdou v celém jeho rozsahu a jako termín realizací aktivit do konce roku 2011.⁷⁵

⁷² Materiál z OL kraje – projekt 7

⁷³ Materiál z OL kraje – projekt 8

⁷⁴ Materiál z OL kraje – projekt 8

⁷⁵ Materiál z OL kraje – projekt 8

Seminář *Zkušenosti Olomouckého kraje s přípravou a čerpáním prostředků z fondů EU* byl představen v září roku 2011. Byly prezentovány cíle projektu, časový a reálný harmonogram bodů projektu. Frekventanti byli obeznámeni s programovými a projektovými etapami a následně jim byly ukázány typově podobné projekty, které již Olomoucký kraj realizoval během předvstupní pomoci EU, po vstupu České republiky do EU a programové období EU 2007 – 2013. Na konci této prezentace byly věnovány absorpčním kapacitám Olomouckého kraje.

Výše zmiňovaný materiál *Situační analýza připravenosti AOV na čerpání prostředků z fondů EU* má v obsahu zprávu o stavu procesu integračního postupu Srbska do EU a dále pak vývoj regionální politiky v Srbsku. Orientuje se však především na regionální rozvoj a proces řízení a dále pak na efektivnost rozvoje administrativních kapacit regionu. Tato analýza se též dotýká obratnosti Vojvodiny s řízením programů opory a rozmachu lidských zdrojů v orgánech autonomní oblasti Vojvodina. Na konci tohoto materiálu se nacházejí problematické okruhy, kterých je šest, a jimi se má zabývat *Návrh systémových řešení implementace výsledků situační analýzy*.⁷⁶

Tento návrh a jeho následné zpracování začalo schůzkami s reprezentanty AOV společně s představiteli institucí a organizací z celého území Srbska. Představení proběhlo v prosinci téhož roku ve městě Palič, pro zástupce sekretariátů vlády autonomní oblasti Vojvodiny se konala ve stejném čase v Novem Sadu. Všichni účastníci se mohli k tomuto návrhu vyjádřit a vznést připomínky. Finální verze dokumentu obsahuje rady pro odstranění nedostatků či překážek, které byly definovány v *Situační analýze připravenosti AOV na čerpání prostředků z fondů EU*.⁷⁷

Návrh systémových opatření realizace výsledků situační analýzy se týká především těchto oblastí:

1. *organizačního uspořádání a vymezení kompetencí existujících a nově vznikajících institucí na úrovni AOV v oblasti regionální politiky*

⁷⁶ Materiál z OL kraje – projekt 8

⁷⁷ Materiál z OL kraje – projekt 8

2. *systematizace vzájemné komunikace a spolupráce mezi orgány AOV a orgány Srbska, Bělehradu, městy, opštinami ve Vojvodině*
3. *systematizace struktury a kompetencí institucí ve vazbě na řešení problematiky předfinancování a spolufinancování projektů*
4. *dlouhodobě udržitelného rozvoje administrativních kapacit a lidských zdrojů*⁷⁸

Celkový rozpočet tohoto projektu činil 1 692 500 Kč (66 000 EUR). Dotace České rozvojové agentury (ČRA) činila 895 000 Kč (35 300 EUR).

Olomoucký kraj přispěl částkou 398 000 Kč (15 700 EUR) a Autonomní oblast Vojvodina pak sumou 399 500 Kč (15 800 EUR).⁷⁹

5.11. Navázání spolupráce na téma zdravotnictví – radiologie, výměna zkušeností v oblasti obnovy venkova, lázeňství a cestovního ruchu

Tento projekt proběhl taktéž v roce 2011. Začátkem listopadu do Olomouckého kraje dorazila vládní delegace z Vojvodiny. Návštěva byla dvoudenní. Během prvního dne se hosté z partnerského regionu seznámili s úspěšnými projekty v oblasti cestovního ruchu a lázeňství (lázně Teplice nad Bečvou, města Bělotín a Hranice) či obnovy venkova. Druhý den byl věnován zdravotnictví. A to především na možnost úspěšného čerpání dotací z Evropské unie v této oblasti. Inspirací jim byly úspěšně realizované projekty v Olomouckém kraji, konkrétně modernizace a digitalizace radiologických pracovišť.⁸⁰

V rámci možnosti čerpání proběhly prezentace, kde se účastníci seznámili s úspěšně realizovanými projekty, s postupy, jak takové projekty/materiály připravit, aby byly schváleny. Součástí byla i reálná ukázka projektů digitalizace radiologických pracovišť a diskuze s pracovníky nemocnic, o výhodách realizovaných projektů a co vše bylo potřeba splnit, aby jim dotace byly schváleny. Hosté ze Srbska navštívili Vojenskou nemocnici v Olomouci, která platí za špičkové pracoviště. Zde jim byly představeny výhody digitalizace a modernizace přístrojů a také sdílení dat. Delegace dále pokračovala do Fakultní nemocnice Olomouc.

⁷⁸ Materiál z OL kraje – projekt 8

⁷⁹ Materiál z OL kraje – projekt 8

⁸⁰ Materiál z OL kraje - projekt 9

Která je šestou největší nemocnicí v České republice. Poskytuje péči od té nejzákladnější až po tu specializovanou. Budeme-li se bavit v číslech, tak má 50 specializovaných pracovišť, přes 1 400 lůžek a více jak 3 000 pracovníků. Od lékařů, zdravotních sester až po nezdravotnický personál. Hosté ze Srbska viděli v praxi práci lékařů při vyhotovování snímků a posléze práci s nimi i při diagnostice a léčbě. Nechybělo ani setkání s managementem nemocnice, který poskytl cenné informace s uváděním digitalizace do praxe v nemocnici.⁸¹

5.12. Rok 2012 – Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v Autonomní oblasti Vojvodina

Realizace tohoto projektu proběhla opět mezi AO Vojvodina a Olomouckým krajem a navazuje na výsledky a výstupy projektu z roku 2011 *Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU*. Projekty probíhaly jak na území česka, tak i Srbska. Na území Olomouckého kraje se jednalo o přípravu a obsah návrhu projektu a o výběr školitelů či realizátora projektu.

Projekt byl realizován ve dvou fázích. V první části se jednalo o přípravu školicích materiálů pro vzdělávací moduly. Jednalo se o moduly v těchto oblastech: „*Systém strategického plánování a řízení, Systém řízení programů a projektový cyklus, Kontrola a hodnocení projektových žádostí a Monitoring a udržitelnost výstupů projektu*“⁸² kontrola, klasifikace a udržitelnost výstupů byla odevzdána koncem dubna roku 2012.

Druhá část projektu proběhla ve Vojvodině. Jednalo se o provedení čtyř vzdělávacích modulů. První dva, tedy *Systém strategického plánování a řízení a Systém řízení programů a projektový cyklus*, proběhly v červnu téhož roku ve městech Bačka Topola a Krivaja. Zbývající dva *Kontrola a hodnocení projektových žádostí a Monitoring a udržitelnost výstupů projektu*, se uskutečnil v říjnu 2012 ve městě Andrevlje.⁸³

⁸¹ Materiál z OL kraje – projekt 9

⁸² Materiál z OL kraje – projekt 10

⁸³ Materiál z OL kraje – projekt 10

Cílovou skupinu tohoto projektu tvořili zaměstnanci odborů, institucí a organizací z Vojvodiny. Absolvovali workshopy a vzdělávací moduly, na kterých získali spoustu informací a cenný rad z dané oblasti.

Celkový rozpočet projektu činil 1 204 550 Kč (47 500 EUR). Česká rozvojová agentura ČRA a její suma činila 600 000 Kč (23 700 EUR).

Olomoucký kraj přispěl částkou 229 000 Kč (9 000 EUR) a Autonomní oblast Vojvodina pak 375 550 Kč (14 800 EUR).⁸⁴

5.13. **Autobus pro město Bela Crkva**

Tento projekt byl součástí již zmiňovaného projektu *Známe se, Češi v AO Vojvodina*. V roce 2011 byl Olomoucký kraj požádán srbskou stranou, konkrétně městem Bela Crkva o společnou kooperaci, která se týkala získání staršího autobusu. Který bude sloužit potřebám české menšiny, k přepravě dětí české menšiny a také k udržení národní identity. Olomoucký kraj přání Vojvodiny vyhověl a odkoupil od společnosti Veolia Transport Morava a.s. Autobus, staršího data výroby. Cena činila 240 000 Kč. Autobus byl oficiálně předán 24.10.2012 v Olomouci za přítomnosti starosty Bela Crkva, zástupců společnosti Veolia Transport Morava a.s. a v neposlední řadě zástupců Olomouckého kraje.

Celkové náklady kraje na tento projekt činily 300 000 Kč (12 000 EUR).⁸⁵

5.14. **Budoucnost spolupráce Olomouckého kraje a AO Vojvodina**

V červenci roku 2013 proběhla první část natáčení dokumentárního filmu o spolupráci Olomouckého kraje a AO Vojvodina jako projektu RTV Vojvodina. Druhá etapa měla proběhnout v říjnu téhož roku.

V roce 2014 se ve Vojvodině uskuteční Letní škola AER. Při rozhodování o tomto plánu sehráli významnou roli delegáti Olomouckého kraje. Jednak při jednání organizačního výboru letní školy AER, tak při předávání informací a zkušeností lidem z Vojvodiny.

Spolupráce Olomouckého a Autonomní oblasti i nadále pokračuje. Oddělení věnějších vztahů Olomouckého kraje schválilo ve spolupráci s náměstkem

⁸⁴ Materiál z OL kraje – projekt 10

⁸⁵ Materiál z OL kraje – projekt 11

hejtmana a politickým garantem regionu Ing. Michalem Symerským další aktivity a projekty s AO Vojvodina na období 2012 – 2016.

„Součástí projednávaných aktivit je i návrh občanského sdružení HEPY na projekt, jehož cílem by bylo vytvoření systému volnočasových aktivit pro děti a mládež v Srbsku. Tento projekt navazuje jak svým obsahem, tak personálním obsazením řešitelského týmu na dřívější aktivity v této oblasti ve Vojvodině a s Vojvodinou (např. společné česko-srbské tábory, rekonstrukce centra pro volnočasové aktivity dětí a mládeže v AO Vojvodina v obci Hajdučice apod.). K tomuto projektu bude připraveno IS pro hejtmana (jako podklad pro rozhodnutí o zapojení Olomouckého kraje), jehož obsahem bude podrobnější informace o projektu včetně návrhu financování a případného návrhu cesty představitelů Olomouckého kraje do AO Vojvodina.“⁸⁶

⁸⁶ Materiál z OL kraje – Připravované zahraniční aktivity

6 Cíl výzkumu

Cílem mojí práce bylo zjistit, jak lidé, kteří se na projektech podíleli, jakým způsobem hodnotí připravenost projektů, zda li byli u projektů už od začátku, zda li probíhalo financování projektů z fondů Evropské unie nebo zda li se na něm podíleli i jiné subjekty či organizace. Zajímalo mě i zda vybrané projekty byli dle respondentů připraveny dobře a pokud ne, co by na nich změnili nebo udělali jinak. Díky jiné zemi a mentalitě, i přesto, že se jedná o českou menšinu tam žijící mě zajímalo, co nového se o dané zemi dozvěděli a zda li výstava, která zde probíhala ve Vlastivědném muzeu zvedla zájem o českou menšinu v Srbsku.

Chtěla jsem zjistit, zda li respondenti pociťovali během spolupráce nějaká úskalí, například jazykovou bariéru nebo zda li se projevila při jednáních odlišná mentalita ve vyšší míře.

Dále jsem položila otázky, zda li se o projekty respondenti zajímají zpětně a jestli je díky jejich účasti na projektech zajímá dění v dané zemi, tedy v Srbsku. A zda li se vyjeli podívat osobně do Vojvodiny, aby viděli na vlastní oči, jak projekty fungují v praxi.

Poslední otázku, kterou jsem položila, byla poněkud osobní, zajímalo mě, co respondentům osobně či pracovní spolupráce dala či přinesla.

Respondenty mi byli jak muži, tak i ženy. Nejen tady z Olomouckého kraje, ale pár respondentů odpovědělo i ze Srbska.

6.1. Výzkumná metoda

Pro svoji bakalářskou práci jsem zvolila metodu dotazníků. Myslím si, že jsou lépe zpracovatelné, jsou rychlejší metodou.

Můj dotazník obsahoval 18 otázek a byl určen, jak jsem zmínila výše lidem z Olomouckého kraje, instituce, tak i lidem z Vojvodiny, kteří se na projektech Olomouckého kraje a Vojvodiny podíleli. Respondenti byli jak muži, tak i ženy. Jejich povolání byla různá, tak jako délka, se kterou na projektech pracovali. Otázky v dotazníku byli jak otevřené, tak i uzavřené.

V dotazníku pro mne nebylo důležité pohlaví, věk, národnost či zaměstnání respondenta. Použila jsem čtyři typy otázek: polytomické, dichotomické, uzavřené a otevřené. V prvních dvou otázkách jsem

zjišťovala, zda byl respondent u projektů na začátku a zda li byl u všech projektů. Ve třetí otázce mne zajímalo, který projekt byl dle účastníků průzkumu nejpřínosnější a nejúspěšnější. Svoje odpovědi měli vyjádřit jako známkou ve škole (1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně). To samé, myšleno hodnocením, se týkalo i otázky číslo čtyři, kde respondenti měli zhodnotit připravenost projektů. Otázky pět, šest a sedm se týkají financí. Jak probíhalo, kdo se na něm podílel a jak obtížné bylo těžké peníze získat. Otázky osm, devět a deset se týkaly mnou vybraných projektů, na kterých mě zajímal názor respondentů. V otázce číslo jedenáct se ptám na výstavu, která se uskutečnila ve Vlastivědném muzeu v Olomouci a zda li si účastníci výzkum myslí, že výstava zvedla zájem o problematiku české menšiny v Srbsku. Otázky dvanáct až čtrnáct se opět týkají projektů. Poslední čtyři otázky jsou pak hodnotící, kde respondent odpovídá podle svých pocitů či zkušeností s projekty.

6.2. Hypotézy

HYPOTÉZA 1: *Předpokládám, že na financování projektů se podílely i soukromé subjekty. Ne jen Olomoucký kraj či AO Vojvodina.*

Vycházím z toho, že pokud by tak nebylo, některé projekty by se bez soukromých prostředků ani nemohly uskutečnit. Protože by na ně v rozpočtech chyběl peníze.

HYPOTÉZA 2: *Předpokládám, že projekty, které byly dělané pro českou menšinu žijící v Srbsku (ve Vojvodině) pomohly k vzájemnému sblížení obou regionů. Myšleno dětské tábory či autobus určený pro českou menšinu.*

Vycházím z toho, že obě strany jsou spokojeny s úspěšnostmi projektů a jejich uvedení v praxi a že se domluvily na další spolupráci výhledově zatím do roku 2016.

HYPOTÉZA 3: *Předpokládám, že výstava, která se konala ve Vlastivědném muzeu v Olomouci zvedla zájem veřejnosti o českou menšinu žijící v Srbsku, neboť Srbsko není příliš atraktivní zemí pro Čechy.*

U této hypotézy vycházím z vlastní zkušenosti, neboť se jedná o kulturu v cizí zemi, nám torhu blízkou a myslím si, že to může vzbudit zájem veřejnosti nejen nás kulturních antropologů, ale i z řad široké veřejnosti.

HYPOTÉZA 4: *Předpokládám, že lidem, kteří na projektech pracovali chyběla jazyková vybavenost a pochopení odlišné mentality lidí z partnerského regionu.*

Vycházím z toho, že projekty připravovali odborníci, kteří se problematikou zabývají.

HYPOTÉZA 5: *Předpokládám že díky účasti na projektech se u respondentů zvedl zájem o partnerskou zemi.*

Vycházím z toho, že se jedná o jinou zemi, jinou kulturu, mentalitu, i když se spolupráce týkala české menšiny žijící tam.

6.3. Sběr dat

Dotazníky, které jsem vytvořila, byly poslány emailem na Olomoucký kraj a lidem do srbské Vojvodiny, kteří se na projektech podíleli. Jednodušší komunikace byl s lidmi z Olomouckého kraje, nejen díky jazykové gramotnosti, ale i ochotě a časový možností.

S lidmi ze Srbska komunikace byla těžší, neboť potřebovali více času, aby si odpovědi mohli rozmyslet. Dotazník pro ně určený byl přeložen do angličtiny, i přesto, že někteří z nich mluví „slušnými“ základy češtiny.

Mohu však říci, že obě strany se mi snažily vyjít vstříc a byli ochotní.

7 Analytická část

7.1. Tabulkové hodnoty

Dotazníky vyplnilo 10 osob. Poslala jsem je více osobám, ale ne vždy se mi dotazník vrátil či respondent byl ochotný vůbec komunikovat.

Každá otázka z dotazníku byla převedena do tabulky, když jsem výsledky z dotazníků analyzovala.

1. Spolupráce obou regionů trvá více jak deset let, byl/a jste u ní už od začátku?

Povinná otázka

a, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ne, nebyla jsem	6	60 %	60 %
Ano, byla jsem	4	40 %	40 %

2. Podílel/a jste se na všech projektech? Pokud ne, na kterých ano?

Povinná otázka, respo

ndent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ne, nepodílel/a jsem se	7	70 %	70 %
Ano, podílel/a jsem se	3	30 %	30 %

3. Který z projektů byl podle Vás nejpřínosnější či nejúspěšnější? (známka jako ve škole: 1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně)

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi „0“, „1“, „2“, „3“, „4“ a „5“.

Podotázka	Průměr	Rozptyl
• Projekt „Známe se, Češi v AO Vojvodina“	0.8	0.36
• Projekt „Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v Autonomní oblasti Vojvodina“	0.9	0.09
• Projekt „Budování kapacit státní správy, samosprávy a neziskového sektoru AO Vojvodina v sociální oblasti“	0.9	0.69
• Projekt „Vzdělávání a rozvoj v AO Vojvodina“	0.7	0.41
• Projekt „Budování kapacit místní správy, organizací občanské společnosti a soukromého sektoru v AO Vojvodina“	0.8	0.36
• Projekt „Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU“	0.7	0.21

4. Jak hodnotíte celkově připravenost projektů? (známka jako ve škole: 1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně)

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi „0“, „1“, „2“, „3“, „4“ a „5“.

Podotázka	Průměr	Rozptyl
• Projekt „Známe se, Češi v AO Vojvodina“	1.6	2.24
• Projekt „Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v Autonomní oblasti Vojvodina“	1.6	0.64
• Projekt „Budování kapacit státní správy, samosprávy a neziskového sektoru AO Vojvodina v sociální oblasti“	1.6	1.84
• Projekt „Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU“	1.3	1.41

5. Financování projektů probíhalo výhradně z prostředků EU nebo se na něm podíleli i soukromé subjekty?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ne	6	60 %	60 %
Nevím	4	40 %	40 %

6. Pokud se na financování podíleli i soukromé subjekty, bylo podle Vás dostatečné?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Nevím	6	60 %	60 %
Ne	3	30 %	30 %
Ano	1	10 %	10 %

7. Bylo těžké získat peníze na projekty z fondů EU?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Nevím	7	70 %	70 %
Ne	2	20 %	20 %
Ano	1	10 %	10 %

8. Každoročně probíhá Seminář – Kulatý stůl, který se střídavě koná v Olomouci a v Brně. Myslíte si, že plní svoji funkci, tak jak je nastaven nebo byste něco změnili?

Povinná otázka, respondent musel napsat odpověď vlastními slovy.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Na této akci se nepodílím ani organizačně, ani nejsem v kontaktu s cílovou skupinou, pro kterou je tato akce určena. Nejsem schopna objektivně posoudit.	1	10 %	10 %
Ano, seminář dosáhl svého cíle.	1	10 %	10 %
Tuto aktivitu jsem nerealizovala a neznám podrobnosti!	1	10 %	10 %
Ano, plní	1	10 %	10 %
Nevím	1	10 %	10 %
Plní svou funkci	1	10 %	10 %
Plní svoji funkci dostatečně	1	10 %	10 %
plní svoji funkci	1	10 %	10 %
asi ano	1	10 %	10 %
nedokážu říci	1	10 %	10 %

9. Od roku 2005 probíhají společné tábory pro české a srbské děti. Myslíte si, že tábory pomáhají ke sblížení (kulturnímu, jazykovému, atp.) obou zemí?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ano, myslím	9	90 %	90 %
Nevím	1	10 %	10 %

10. Spolupráce se týkala i české menšiny – Projekt „Známe se? Češi žijící v partnerském regionu Vojvodina“ - co jste díky tomuto projektu dozvěděl/a nového či zajímavého o české menšině žijící na tomto území? Svou odpověď zdůvodněte.

Povinná otázka, respondent musel napsat odpověď vlastními slovy.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Na projektu „Známe se? Češi žijící v partnerském regionu Vojvodina“ jsem nespolupracovala, ani jsem se nezúčastnila žádné akce.	1	10 %	10 %
Dozvěděli jsme se, jak se sem Češi přišli, jak se s námi průchod obtíží života, jak jsme togethertime divoké jižní Banat, aby byly bezpečné pro život, jak jsme žili spolu, jak jsme spolu truchlil, plakal a smál se. Také jsme se naučili hodně o české kultu	1	10 %	10 %
Tuto aktivitu jsem nerealizovala a neznám podrobnosti!	1	10 %	10 %
Díky prezentaci historii české menšiny v srbské části Banátka, díky osobní participaci na projektu i stávající situaci české menšiny, navázání osobních kontaktů	1	10 %	10 %
Neúčastnil jsem se.	1	10 %	10 %
Dozvěděl jsem se o historii české menšiny v AO Vojvodina	1	10 %	10 %
o životě české menšiny ve Vojvodině obecně	1	10 %	10 %
spoustu zajímavostí, dřívě jsem se o Čechy ve Vojvodině vůbec nezajímala	1	10 %	10 %
o menšině obecně spoustu informací, způsob života, udržování tradic atp.	1	10 %	10 %
spoustu nových informací	1	10 %	10 %

11. Myslíte si, že výstava, která byla realizována k tomu projektu, zvedla zájem Čechů o tuto problematiku – česká menšina v Srbsku?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ano	8	80 %	80 %
Nevím	2	20 %	20 %

12. Navštívujete web: www.newbalkan.com? Pokud ano, za jakým účelem?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ne, nenavštívuji	6	60 %	60 %
Ano, navštívuji	4	40 %	40 %

13. Jaké bylo největší úskalí spolupráce podle Vás (např. odlišná mentalita, jazyková gramotnost, atp.)? Myšleno při společných jednáních a vyjednávání spolupráce.

Povinná otázka, respondent musel napsat odpověď vlastními slovy.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Odlišné uspořádání státní správy a samosprávy v ČR a v Srbsku.	1	10 %	10 %
krátká doba a jazyk	1	10 %	10 %
Jazyková bariéra (srbština) při kontrole srbských dokladů při prokázání uhrazení srbského podílu spolufinancování na projektech. Ovšem všichni, se kterými jsme byli ve styku, byly schopni velice dobře komunikovat v angličtině.	1	10 %	10 %
Odlišná mentalita	1	10 %	10 %
nevím	1	10 %	10 %
Jazyková bariéra, změna zodpovědných pracovníků za spolupráci u obou partnerů.	1	10 %	10 %
mentalita a jazyk	1	10 %	10 %
nedokážu říci	1	10 %	10 %
mentalita	1	10 %	10 %
jazyk	1	10 %	10 %

14. Vyjel/a jste v rámci projektů do partnerské země, abyste viděla projekty v praxi?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ano, vyjel/a jsem	5	50 %	50 %
Ne, nevyjel/a jsem	5	50 %	50 %

15. Co Vám na projektech/spolupráci nejvíce chybělo a proč?

Povinná otázka, respondent musel napsat odpověď vlastními slovy.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Nevím	3	30 %	30 %
nedokážu říct	2	20 %	20 %
Na spolupráci s partnerským regionem AOV mi nechybělo nic. Obě strany chtěly a měly zájem projekty dobře a úspěšně realizovat.	1	10 %	10 %
Lépeší propaganda v České republice pro projekt: "Známe se, Češi v Autonomní oblasti Vojvodina"	1	10 %	10 %
Nedokážu odpovědět	1	10 %	10 %
Větší publicita spolupráce	1	10 %	10 %
nedokážu říci	1	10 %	10 %

16. Zajímáte se o projekty i zpětně?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ano, zajímám se	7	70 %	70 %
Ne, nezajímám se	3	30 %	30 %

17. Zajímáte se díky projektům více o partnerskou zemi a dění v ní?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Lokálně	Globálně
Ano	8	80 %	80 %
Ne	2	20 %	20 %

18. Co Vám osobně vzájemná spolupráce přinesla nebo dala, ať už z oblasti pracovní nebo osobního života?

Povinná otázka, respondent musel napsat odpověď vlastními slovy.

Odpořed'	P o ř et	Loká lně	Globálně
Zvýřila se mi povědomost o práci zástupců státní správy a samosprávy v zemi, která nebyla členem EU.	1	10 %	10 %
Pro historického archivu bylo první mezinárodní projekt. Tento projekt Historical Archive stanoveno, že historický archiv získal význam v místní vládě a Autonomní oblasti Vojvodina. Lidé z Bela Crkva byli lépe informováni, co je historický archiv, co je..	1	10 %	10 %
Zkušenost s projekty realizovaných ze státního rozpočtu a kontakt s projektovými manažery ze zahraničí.	1	10 %	10 %
Rozšíření celkového obzoru, získání zkušeností, navázání osobních vazeb	1	10 %	10 %
Přímý kontakt a informace přímo z místa.	1	10 %	10 %
Poznání řady přátel u partnerů.	1	10 %	10 %
nové přátele a zkušenosti	1	10 %	10 %
nové zkušenosti	1	10 %	10 %
zájem o Srbsko a jazyk, pracovní zkušenosti, nové kolegy	1	10 %	10 %
nové kontakty	1	10 %	10 %

7.2. Výsledky výzkumu

Na začátku výzkumu jsem si stanovila pět hypotéz.

Hypotéza 1: *Předpokládám, že na financování projektů se podílely i soukromé subjekty. Ne jen Olomoucký kraj či AO Vojvodina.*

Závěr dle dotazníku: Z výsledků vyplynula, že se soukromé subjekty na projektech nepodíleli. Ne odpovědělo 6 respondentů a 4 *nevím*.

Závěr: *Moje hypotéza tedy byla vyvrácena.*

Hypotéza 2: *Předpokládám, že projekty, které byly dělané pro českou menšinu žijící v Srbsku (ve Vojvodině) pomohly k vzájemnému sblížení obou regionů. Myřleno dětské tábory či autobus určený pro českou menšinu.*

Závěr dle dotazníku: 9 z 10 respondentů odpovědělo, že si myřlí, že dětské tábory tomuto sblížení obou regionů pomohly. 1 respondent pak odpověděl, že *neví*.

Závěr: Hypotéza byla potvrzena.

Hypotéza 3: *Přepodpokládám, že výstava, která se konala ve Vlastivědném muzeu v Olomouci zvedla zájem veřejnosti o českou menšinu žijících Srbsku, neboť Srbsko není příliš atraktivní zemí pro Čechy.*

Závěr dle dotazníku: 8 respondentů odpovědělo, že ano a 2 nevěděli.

Závěr: Hypotéza byla potvrzena.

Hypotéza 4: *Předpokládám, že lidem, kteří na projektech pracovali chyběla jazyková vybavenost a pochopení odlišné mentality lidí z partnerského regionu.*

Závěr dle dotazníku: 7 respondentů z 10 odpovědělo podobnými slovy, že *nedokáží odpovědět* nebo *nevědí*. Tři respondenti odpověděli různě a to: *Na spolupráci s partnerským regionem AOV mi nechybělo nic. Obě strany chtěly a měly zájem projekty dobře a úspěšně realizovat.* Další odpovědí byla: *Lepší propaganda v České republice pro projekt: "Známe se, Češi v Autonomní oblasti Vojvodina a poslední odpověď: Větší publicita a spolupráce.*

Závěr: Hypotéza byla vyvrácena. Respondenti reagovali zcela jinými odpověďmi než jsem předpokládala.

Hypotéza 5: *Předpokládám že díky účasti na projektech se u respondentů zvedl zájem o partnerskou zemi.*

Závěr dle dotazníku: 8 respondentů odpovědělo, že ano. 2 pak že ne.

Závěr: Hypotéza byla potvrzena.

8 Závěr

V teoretické části jsem se snažila popsat vše důležité na obecný úvod k této bakalářské práci – důležité pojmy související s tématem, obecné informace o Vojvodině a Olomoucké kraji. Dále jsem se zaměřila na příchod české menšiny do Srbska a na současný život – spolky a organizace, které se snaží zachovávat tradice, zvyky, jazyk atd. české menšiny. Stěžejním tématem této práce však byly projekty Olomouckého kraje, které probíhaly společně s AO Vojvodina. Proto jsem mu věnovala nejvíce prostoru v této práci.

Výzkum, jsem provedla pomocí dotazníků. Poslala jsem je jednak na Olomoucký kraj, tak i do Srbska. Návratnost byla lepší z Olomouckého kraje. Dotazník, který putoval do Srbska byl přeložen do angličtiny, i přesto, že někteří lidé tam mluví „slušnými“ základy českého jazyka.

Vytvořila jsem si pět hypotéz, které se mi pak podle dotazníků, buď potvrdily nebo vyvrátily.

Nejtěžší na celé bakalářské práci bylo zajištění materiálů, neboť některé jsem obdržela z Olomouckého kraje a jiné jsem si musela obstarat sama.

9 Přílohy

Dotazník v CZ

Dobrý den,

jmenuji se Kateřina Horáková a studuji Kulturní antropologii na Univerzitě Palackého v Olomouci. Píši bakalářskou diplomovou práci, která se zabývá spoluprací Olomouckého kraje a srbské Vojvodiny.

Prosím Vás o vyplnění dotazníku. Děkuji.

Pohlaví:

Zaměstnání:

Vaše úloha na projektech:

Doba aktivní spolupráce na projektech:

1) Spolupráce obou regionů trvá více jak deset let, byl/a jste u ní už od začátku?

Ano, byl/a jsem.

Ne, nebyl/a jsem.

2) Podílel/a jste se na všech projektech? Pokud ne, na kterých ano?

Ano, podílel/a jsem se.

Ne, nepodílel/a jsem se.

3) Který z projektů byl podle Vás nejpřínosnější či nejúspěšnější?

(známka jako ve škole: 1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně)

Projekt „Známe se, Češi v AO Vojvodina“

Projekt „Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v Autonomní oblasti Vojvodina“

Projekt „Budování kapacit státní správy, samosprávy a neziskového sektoru AO Vojvodina v sociální oblasti“

Projekt „Vzdělávání a rozvoj v AO Vojvodina“

Projekt „Budování kapacit místní správy, organizací občanské společnosti a soukromého sektoru v AO Vojvodina“

Projekt „Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU“

- 4) Jak hodnotíte celkově připravenost projektů? (známka jako ve škole: 1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně)

Projekt „Známe se, Češi v AO Vojvodina“

Projekt „Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v Autonomní oblasti Vojvodina“

Projekt „Budování kapacit státní správy, samosprávy a neziskového sektoru AO Vojvodina v sociální oblasti“

Projekt „Vzdělávání a rozvoj v AO Vojvodina“

Projekt „Budování kapacit místní správy, organizací občanské společnosti a soukromého sektoru v AO Vojvodina“

Projekt „Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU“

- 5) Financování projektů probíhalo výhradně z prostředků EU nebo se na něm podíleli i soukromé subjekty?

Ano.

Ne.

Nevím.

- 6) Pokud se na financování podíleli i soukromé subjekty, bylo podle Vás dostatečné?

Ano.

Ne.

Nevím.

- 7) Bylo těžké získat peníze na projekty z fondů EU?

Ano.

Ne.

Nevím.

8) Každoročně probíhá Seminář – Kulatý stůl, který se střídavě koná v Olomouci a v Brně. Myslíte si, že plní svoji funkci, tak jak je nastaven nebo byste něco změnili?

9) Od roku 2005 probíhají společné tábory pro české a srbské děti. Myslíte si, že tábory pomáhají ke sblížení (kulturnímu, jazykovému, atp.) obou zemí?

Ano, myslím.

Ne, nemyslím.

Nevím.

10) Spolupráce se týkala i české menšiny – Projekt „Známe se? Češi žijící v partnerském regionu Vojvodina“ - co jste díky tomuto projektu dozvěděl/a nového či zajímavého o české menšině žijící na tomto území? Svou odpověď zdůvodněte.

11) Myslíte si, že výstava, která byla realizována k tomu projektu, zvedla zájem Čechů o tuto problematiku – česká menšina v Srbsku?

Ano.

Ne.

Nevím.

12) Navštěvujete web: www.newbalkan.com? Pokud ano, za jakým účelem?

Ano, navštěvuji.

Ne, nenavštěvuji.

13) Jaké bylo největší úskalí spolupráce podle Vás (např. odlišná mentalita, jazyková gramotnost, atp.)? Myšleno při společných jednáních a vyjednávání spolupráce.

14) Vyjel/a jste v rámci projektů do partnerské země, abyste viděla projekty v praxi?

Ano, vyjel/a jsem.

Ne, nevyjel/a jsem.

15) Co Vám na projektech/spolupráci nejvíce chybělo a proč?

16) Zajímáte se o projekty i zpětně?

Ano, zajímám se.

Ne, nezajímám se.

Nevím.

17) Zajímáte se díky projektům více o partnerskou zemi a dění v ní?

Ano.

Ne.

Nevím.

18) Co Vám osobně vzájemná spolupráce přinesla nebo dala, ať už z oblasti pracovní nebo osobního života?

Dotazník v ENG

10 Seznam použité literatury a jiných zdrojů

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-465-6.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7184-141-2.

DUŠKOVA, Lenka, Jaromír HARMÁČEK, Petra KRYLOVÁ, Zdeněk OPRŠAL, Miroslav SYROVÁTKA a Simona ŠAFAŘÍKOVÁ. A KOLEKTIV. *Encyklopedie rozvojových studií*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2948-9.

PUNCH, Keith F. *Úspěšný návrh výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.

SOUKUP, Václav. *Antropologie: Teorie člověka a kultury*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-432-8.

ŠATAVA, Leoš. *Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. ISBN 978-80-86429-83-0.

ŠTÝRSKÝ, Jiří a Jiří ŠÍPEK. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, enviromentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika : zdroje a možnosti destinací v regionech světa*. 6. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové, 2011. ISBN 978-80-7435-127-3.

VACULÍK, Jaroslav. *České menšiny v Evropě a ve světě*. 1. vyd. Praha 5: Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-397-8.

<http://www.newbalkan.com/>

<http://cesijuznogbanata.webs.com/>

<http://www.savetceha.rs>

<http://ceskabesedakruscica.webnode.cz>

<http://www.vojvodina.gov.rs/en/>

<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/home>

<http://www.egap.cz/o-spolecnosti/profil/index.php>

**Materiály poskytnuté Olomouckým krajem, týkajících se projektů v
AO Vojvodina**